

Nr 71.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1949/50; given Stockholms slott den 25 februari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Allan Vougt.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1949/50 och anför därvid följande.

Inledning.

Från och med budgetåret 1940/41 redovisas huvuddelen av försvarets fastigheter å en särskild i rikshuvudboken uppförd kapitalfond, numera benämnd försvarets fastighetsfond. Denna fastighetsredovisning omfattar dock icke fastigheter av enbart kulturhistoriskt värde. Sedan i enlighet med beslut av 1943 års riksdag vissa av försvarets fabriker organiserats såsom statligt affärsverk, varvid fabrikernas tillgångar och skulder från och med budgetåret 1944/45 upptagits till redovisning å en särskild kapitalfond, benämnd försvarets fabriksfond, ha vidare de av fabrikena disponerade fastigheterna från samma tidpunkt överförts från fastighetsfonden till fabriksfonden.

I enlighet med förslag i propositionen 1948:157 (riksdagens skrivelse nr 169) har under försvarets fastighetsfond från och med den 1 juli 1948 inrättats en ny delfond, benämnd Befästningars delfond, för redovisning av försvarets befästningar och bergrumsanläggningar med undantag av å flygfälten befintliga befästningar. Dessa senare redovisas under en särskild delpost under flygvapnets delfond, å vilken delpost jämväl flygfälten med tillhörande anläggningar i övrigt redovisas.

Försvarets fastighetsfond består efter 1948 års riksdagsbeslut av fyra delfonder, nämligen arméns delfond, marinens delfond, flygvapnets delfond och befästningars delfond.

I årets statsverksproposition, bilaga 2 till specifikation av inkomsterna å riksstaten, har framlagts ett beräknat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1949/50. I överensstämmelse med statförslaget ha å driftbudgeten i förslaget till riksstat bland Inkomster av statens kapitalfonder upptagits totalbeloppet av de i statförslaget för respektive delfonder angivna överskotten och bland Egentliga statsutgifter å fjärde huvudtiteln under rubrikerna C. Försvarskrafterna och E. Diverse med tills vidare beräknade belopp upptagits särskilda anslag för ersättning till envar av fastighetsfondens fyra delfonder för vederbörande förvaltningsmyndigheters rätt att nyttja de till fonden hörande eller av fonden förhyrda fastigheterna. Nämnade anslag ha beräknats till för arméns delfond 18 872 000 kronor, för marinens delfond 7 400 000 kronor, för flygvapnets delfond 13 000 000 kronor och för befästningars delfond 6 200 000 kronor.

Översikt av fastighetsfondens ställning.

Av riksräkenskapsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1947/48 samt av ämbetsverkets specifikation av bland annat försvarets fastighetsfonds fastighets- och värdeminskningsskonton m. m. för samma budgetår framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1948 var följande.

Arméns delfond:

Tillgångar:	Kronor	Kronor
Markvärde	77 349 515: 88	
Byggnadsvärde	599 998 830: 51	
Fordringar hos andra fonder	<u>5 311 773: 21</u>	682 660 119: 60
Skulder:		
Värdeminskningsskonto	461 131 616: 65	
Diverse medel	<u>5 311 773: 21</u>	466 443 389: 86
Kapitalbehållning		216 216 729: 74

Marinens delfond:

Tillgångar:	Kronor	Kronor
Markvärde	58 364 678: 98	
Byggnadsvärde	168 092 107: 04	
Fordringar hos andra fonder.....	<u>1 429 261: 27</u>	227 886 047: 29
Skulder:		
Värdeminskningsskonto	126 177 046: 49	
Diverse medel	<u>1 429 261: 27</u>	127 606 307: 76
Kapitalbehållning		100 279 739: 53

Flygvapnets delfond:

Tillgångar:	Kronor	Kronor
Markvärde	19 775 988: 71	
Byggnadsvärde	333 483 524: 20	
Fordringar hos andra fonder.....	<u>922 661: 77</u>	354 182 174: 68
Skulder:		
Värdeminskningsskonto	207 608 124: 90	
Diverse medel	<u>922 661: 77</u>	208 530 786: 67
Kapitalbehållning		145 651 388: 01

I detta sammanhang må erinras, att den för budgetåret 1947/48 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 42,727 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp och utgifterna och överskottet till respektive 24,477 och 18,250 miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen för budgetåret 1947/48 (s. 196 och 197) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 17 678 583 kronor 59 öre, som tillförts statsregleringen.

Stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1948/49 har fastställts den 21 maj 1948.

Förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1949/50.

I propositionen 1948:157 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1948/49 m. m. behandlades, bland annat, ett av 1946 års militära fastighetsutredning framlagt förslag i fråga om redovisningen av inkomster av övnings- och skjutfält samt flygfält. I anslutning till förslaget förordades i propositionen, att från och med budgetåret 1949/50 under envar av arméns, marinens och flygvapnets delfonder skulle upptagas en särskild delpost för inkomster av övnings- och skjutfält samt att inkomster av flygfält skulle redovisas under inkomsttiteln Diverse inkomster. Riksdagen hade intet att erinra mot vad sålunda förordats. I enlighet härmed har Kungl. Maj:t i samband med fastställande av stat för fastighetsfonden för budgetåret 1948/49 föreskrivit, bland annat, att de sålunda beslutade grunderna för redovisning av inkomster av övnings- och skjutfält samt flygfält skulle tillämpas vid uppgörande av förslag till stat för fastighetsfonden för budgetåret 1949/50.

Staten för försvarets fastighetsfond skall med anledning härav från och med nästa budgetår upptaga följande titlar, nämligen å inkomstsidan A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Inkomster av övnings- och skjutfält och D. Diverse inkomster samt å utgiftssidan A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdepapperskonto och C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Överskott att tillföras riksstatens driftbudget. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skola upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Vid beräkningen av de olika posterna i staten följer jag denna uppställning och upptager därvid först till behandling fondens utgifter.

Utgifterna.

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

Medelsbehovet för reparation och underhåll av försvarets byggnadsbestånd, med undantag av vissa anläggningar av speciell karaktär, har under senare år beräknats i enlighet med de principer, som förordades i propositionen 1945:180 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46. Dessa principer skola enligt 1948 års riksdagsbeslut tillämpas även i fortsättningen. För beräkning av reparations- och underhållskostnaderna beträffande befästningar, bergrumsanläggningar, övnings- och skjutfält, flygfält samt hamnanläggningar ha dock fastställts i vissa avseenden ändrade grunder.

Medelsbehovet för reparation och underhåll av försvarets byggnadsbestånd, med undantag av vissa anläggningar av speciell karaktär, beräknas principiellt till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet. Med hjälp av en byggnadskostnadsindex omräknas byggnads-

kostnaden till 1935 års prisnivå. Byggnadsbeståndet uppdelas därvid i tre grupper, varav första gruppen — äldre byggnader — omfattar byggnader, som färdigställda före den 1 juli 1938 och som invärderats i fastighetsfonden på grundval av särskild värdering, under det att andra och tredje grupperna — nyare byggnader — omfatta byggnader, som färdigställda efter nyssnämnda datum och som varit i bruk längre, respektive kortare tid än nio år samt redovisas med sitt anskaffningsvärde. Underhållsmedel beräknas första gången för andra budgetåret efter det budgetår, under vilket byggnaden färdigställdes. Underhållskostnaden i procent räknat utgör enligt 1935 års prisnivå i första gruppen 1,1 % för arméns och flygvapnets delfond och 1,5 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 0,8 respektive 0,4 % för samtliga delfonder utom befästningars delfond. Denna underhållsprocent blir, omräknad till 1948 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (185), i första gruppen 2,04 % för arméns och flygvapnets delfonder och 2,78 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 1,48 % respektive 0,74 % för arméns och marinens delfonder samt, för flygvapnets delfond, beträffande andra anläggningar än flygfält. De procentuellt beräknade underhållsmedlen uppdelas på en delpost för löpande reparation och underhåll m. m. samt en delpost för smärre förbättringsarbeten. Dessutom anvisas en delpost för iståndsättningsarbeten.

I överensstämmelse med de av 1948 års riksdag beslutade grunderna för beräkning av reparations- och underhållskostnader skola från och med budgetåret 1949/50 under anslagsposten till reparations- och underhållskostnader upptagas särskilda delposter, avseende dels löpande underhåll av övningsfält m. m., dels iståndsättning av jordbruksfastigheter. Under flygvapnets delfond skall dessutom upptagas en särskild delpost för underhåll av flygfält m. m. Underhållskostnaderna för övnings- och skjutfält med däri ingående jordbruks- och skogsfastigheter skola bestämmas efter uppskattning för varje särskilt budgetår. Underhållskostnaderna för flygfält beräknas i viss relation till anläggningsvärdet, varvid för flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall tillämpas en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946, medan underhållskvoten för å flygfälten befintliga befästningsanläggningar skall beräknas efter 0,5 %. Samma kvot tillämpas beträffande befästningar i övrigt.

Slutligen skola från och med budgetåret 1949/50 jämväl marinens hamnanläggningar undantagas från den procentuella beräkningsmetod, som användes för beräkning av underhållet av huvuddelen av försvarets fastighedsbestånd. Underhållsmedel för dessa anläggningar skola fastställas efter individuell uppskattning och medel anvisas å särskild delpost under anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m.

Arméns delfond. För budgetåret 1948/49 beräknades reparations- och underhållskostnaderna för arméns delfond enligt följande sammanställning.

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	kronor	6 083 000
b) Smärre förbättringsarbeten	»	600 000
c) Underhåll av övningsfält m. m.	»	1 389 000
d) Skatter m. m.	»	145 000
e) Istandsättningsarbeten	»	1 400 000
f) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	»	200 000
g) Ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök . .	»	25 000

Summa kronor 9 842 000

Fortifikationsförvaltningen har i skrivelse den 30 december 1948 med förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1949/50 i fråga om beräkningen av reparations- och underhållskostnaderna anfört bland annat följande.

Beräkningen av medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader m. m. hade skett i enlighet med de principer, vilka anbefallts i Kungl. Maj:ts brev den 21 maj 1948 angående fastställande av stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1948/49. Enligt försvarets civilförvaltnings bokslut för budgetåret 1947/48 utgjorde byggnadsvärdet å arméns delfond den 30 juni 1948 sammanlagt 599 998 830 kronor 51 öre och markvärdet 77 349 515 kronor 88 öre. Värdet av äldre byggnader, för vilka underhållsanslag beräknades, utgjorde 290 457 731 kronor och motsvarande värde för nya byggnader 278 324 321 kronor.

Värdet för nya byggnader och anläggningar, fördelat på budgetår och reducerat till 1935 års byggnadskostnadsnivå, framginge av följande tabell:

Färdigställda budgetår	Anskaffnings- kostnader kronor	Byggnads- kostnads- index	Värde enligt 1935 års kost- nadsnivå kronor	Värde för resp. under- hållsgrupp kronor	Underhålls- procent enligt indextalet 185
T. o. m. 1938/39	4 270 886	113·0	3 779 545	30 952 487	1·48
Under 1939/40	22 587 583	112·7	18 408 788		
» 1940/41	11 507 334	131·3	8 764 154		
» 1941/42	31 909 319	143·5	22 236 459		
» 1942/43	22 900 713	158·5	14 448 399		
» 1943/44	30 993 869	158·9	19 505 267		
» 1944/45	36 803 470	159·4	23 088 751		
» 1945/46	57 888 667	162·3	35 667 694		
» 1946/47	19 833 901	166·3	11 926 579	149 186 538	0·74
» 1947/48	19 853 579	177·6	22 313 389		
I bruk tagna, ej fullt färdiga	19 775 000				
Summa	278 324 321			180 139 025	

Invärderade nya byggnader och anläggningar vore upptagna under de budgetår, då de färdigställts, till invärdering föreslagna nya byggnader vore upptagna såsom färdigställda under budgetåret 1947/48. Centrala ammunitionsförråd och centrala oljelagringsanläggningar, vilka till huvuddelen vore utförda före år 1945, hade dock bokförts såsom färdigställda, de förra under 1945/46 och de senare under 1946/47, med hänsyn till att årsavskrivningarna börjat först 1947/48 respektive 1948/49. Deras värden hade därför blivit reducerade mer än de bort. Detta hade emellertid i detta sammanhang ingen

betydelse, enär ifrågavarande anläggningar skulle överföras till befästningars delfond, varför deras värden, tillika med övriga bergrumsanläggningar, avräknades från arméns delfond enligt följande:

	Anskaffningskostnad kronor	Värde enligt 1935 års byggnadskostnadsnivå kronor
Centrala ammunitionsförråd	36 182 187	22 293 399
Centrala lagringsanläggningar	15 524 832	9 335 437
Övriga färdigställda berganläggningar	3 905 331	2 451 344
Summa kronor	55 612 350	34 080 180

Värdet av nyare byggnader och anläggningar bleve då enligt 1935 års byggnadskostnadsnivå: för byggnader färdigställda till och med budgetåret 1940/41 30 952 487 kronor och för byggnader färdigställda under budgetåren 1941/42—1947/48 (149 186 538 — 34 080 180 =) 115 106 358 kronor.

Räknat med en underhållsprocent enligt 1935 års kostnadsnivå av 1,1, 0,8 och 0,4, uppräknad till 1947/48 års underhållskostnadsnivå enligt en av byggnadsstyrelsen uppgiven prisstegringsprocent (185), beräknades underhållskostnaderna för kasern- och uthyrningsfastigheter till:

1. gruppen, äldre byggnader	290 457 731 × 2,04 %		kronor	5 925 338
2. » , nyare byggnader				
i bruk mer än 9 år	30 952 487 × 1,48 %		»	458 097
3. gruppen, nyare byggnader				
i bruk mindre än 9 år	115 106 358 × 0,74 %		»	851 787
				Summa kronor 7 235 222

eller i runt tal 7 235 000 kronor.

För underhåll av de baracker, som i enlighet med Kungl. Maj:ts direktiv skulle kvarstå i framtiden såsom permanenta förråd, hade för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 70 000 kronor, motsvarande 0,7 % av byggnadsvärdet, 10 000 000 kronor. För budgetåret 1949/50 erfordrades därför — därest byggnaderna hänfördes till byggnadsgrupp tre — (0,74 % × 10 000 000 =) 74 000 kronor. Ämbetsverket ville dock framhålla, att sådana baracker, vilka ännu ej blivit iordningställda enligt fredsförrådsplanerna, komme att ytterligare försämrats, därest underhållsmedlen begränsades till detta belopp. Det vore sålunda synnerligen angeläget, att underhållsprocenten ökades till åtminstone 1,5, varvid underhållskostnaderna skulle uppgå till 150 000 kronor.

Liksom föregående år borde underhållskostnader beräknas jämväl för vissa byggnader å Järvafältet, vilka ifrågasatts skola överföras från jordbruks- och skogsfastigheter till kasernfastigheter med ett belopp av 1 472 000 kronor men om vilka, i avvaktan på slutförandet av pågående utredning, beslut om överförande icke fattats. Under budgetåret 1947/48 hade emellertid mangårdsbyggnaden å fastigheten Tegelhagen, vilken inginge i förenämnda belopp med 200 000 kronor, med ett värde av 150 000 kronor överförts till kasernfastighet. Det värde, på vilket underhållsanslag beräknades, skulle således utgöra (1 472 000 — 200 000 =) 1 272 000 kronor, varför underhållskostnaderna med användande av procenttalet 2,04 belöpte sig till i avjämnat tal 26 000 kronor.

De sammanlagda underhållskostnaderna för byggnader, baracker och omfördäda byggnader å Järvafältet uppginge sålunda till (7 235 000 + 150 000 + 26 000 =) 7 411 000 kronor. Detta belopp borde emellertid minskas med de uppskattade kostnaderna för yttre renhållning, 150 000 kronor (utgörande cirka 2,5 % av anslagsposten för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. för budgetåret 1948/49), vilka kostnader till denna del skulle bestridas från vederbörligt anslag till bränsle m. m.

Kostnaderna för underhåll av byggnader ha således beräknats till 7 261 000 kronor, varav 6 601 000 kronor belöpa på posten löpande reparationer och underhåll av byggnader m. m. och 660 000 kronor på posten smärre förbättringsarbeten.

Beträffande behovet av medel för underhåll av övningsfält m. m. har fortifikationsförvaltningen erinrat om beslutet att från och med budgetåret 1949/50 under anslagsposten till reparations- och underhållskostnader upptaga särskilda delposter, avseende dels löpande underhåll av övningsfält m. m. och dels iståndsättning av jordbruksfastigheter, samt i anslutning därtill anført i huvudsak följande.

För att skapa inkomster av övnings- och skjutfälten vore sådana jordbruksfastigheter, som icke i alltför hög grad inkräktade å övningarna, utarrenderade. De utgjordes dels av jordbruksgårdar med erforderliga byggnader och dels av enbart jordlotter. Även en del byggnader utan jord vore uthyrda. Dessa komme emellertid i enlighet med ett uttalande i propositionen 1948: 157 att överföras till uthyringsfastigheter. Ävenledes komme sådana byggnader, som vore ianspråktaga för förrådsändamål, att överföras till kasernfastigheter. Den utarrenderade jorden, som omfattade en areal av i runt tal 5 000 hektar, vore upplåten för ett hektarpris av i medeltal 40 kronor. Det vore givet, att till arrendegårdarna hörande byggnader måste befinna sig i godtagbart skick. Oaktat arrendatorerna vore skyldiga att underhålla byggnaderna, uppstode dock väsentliga kostnader för kronan, då det gällde större reparationer samt nybyggnads- och förändringsarbeten, som icke kunde åläggas arrendatorerna. Särskilt gällde detta beträffande arbetarbostäder, på vilkas standard fordringarna ökats i hög grad. Vidare vore att märka, att de kostnader, som arrendatorerna nedlade på förbättring av arrendegårdarna, i många fall måste ersättas av kronan vid avträdet. En allmän översyn i enlighet med uttalandena i förenämnda proposition komme att verkställas inom förvaltningen och en saneringsplan, omfattande hela jordbruksbyggnadsbeståndet, uppgöras. Efter iståndsättning i enlighet med sådan saneringsplan borde arrendatorerna i största möjliga utsträckning övertaga underhållet. Den moderna tunga fordonsutrustningen hade medfört ökade krav på övningsterrängens och vägarnas framkomlighet och motståndskraft emot förslitning. I en del fall erfordrades torrlägningsarbeten å övningsfälten samt omfattande arbeten för vägarnas hållande i stånd, så att påfrestningen på materien icke skulle bliva alltför stor i den dagliga tjänsten. Dessa arbeten medförde avsevärda kostnader. Vissa av arbetena vore så vittgående, att kostnaderna för desamma borde upptagas under delposten Iståndsättning av jordbruksfastigheter. De mera ordinarie arbetena av denna art borde bekostas av underhållsmedel. Försök hade gjorts att få vissa vägar överförda till allmänt vägunderhåll men hade icke gått att genomföra. I stället borde pansarförbanden och vissa artilleriförband förses med för vägarbetena erforderlig maskinell utrustning och tilldelas vägförmän och vägarbetare. Detta hade delvis genomförts, men alltjämt erfordrades materiel

för cirka 15 000 kronor. De beräknade arbetslönerna för denna väghållningspersonal beräknades årligen uppgå till i runt tal 15 000 kronor. — De erforderliga utgifterna till löpande underhåll för budgetåret 1949/50 uppginge efter av fortifikationsförvaltningen verkställda reduceringar av förbandens äskanden till 1 280 000 kronor. Dessa utgifter fördelade sig med 1 009 000 kronor på ordinarie underhåll, 36 000 kronor på större reparationer, 117 000 kronor på nybyggnads- och förändringsarbeten samt 118 000 kronor på oförutsedda utgifter. Den största posten bland utgifterna för det ordinarie underhållet utgjordes av kostnader för väghållning, som uppginge till i runt tal 215 000 kronor. Till denna grupp hörde även skatter, cirka 100 000 kronor, samt underhåll av mark, hägnader, diken m. m. Till de inkomstskapande utgifterna hörde kostnader för jordbruket, omfattande gödning, sådd, skörd m. m., för skogsbruket, omfattande sådd, plantering m. m., samt för grusavverkning. Under posten större reparationer hade endast hänförts sådana, som icke ansetts böra upptagas under posten iståndsättningsarbeten. I nybyggnads- och förändringsarbeten inginge bland annat kostnader för ombyggnad av broar och vägar med i runt tal 30 000 kronor samt för omläggning av vatten- och avloppsledningar å tio arrendegårdar med 55 000 kronor. De beräknade oförutsedda utgifterna omfattade cirka 9 % av hela underhållsbeloppet, och erfarenheten hade givit vid handen, att så oundgängligen erfordrades.

Till löpande underhåll av övningsfält m. m. har förvaltningen således beräknat en sammanlagd summa av 1 280 000 kronor.

Beträffande kostnaderna för iståndsättning av jordbruksfastigheter har ämbetsverket anfört följande.

Utredning hade hittills verkställts blott rörande arrendegårdarna inom Järvafältet, men förvaltningen hade för avsikt att utsträcka utredningen att omfatta även andra övningsfält. För iståndsättning av arrendegårdarna å Järvafältet hade beräknats en sammanlagd kostnad av 1 500 000 kronor, vilket belopp borde fördelas på fem år med ett årligt belopp av 300 000 kronor med början budgetåret 1949/50. Under sistnämnda budgetår borde även verkställas vissa andra iståndsättningsarbeten, nämligen elektrifiering av en å Norra Smålands regementes övningsfält belägen arrendegård vid Holmseryd för 28 000 kronor, iståndsättning av vägar inom infanteriskjutskolans övningsområde för 53 000 kronor, grundförbättring av väg inom artilleriskjutfältet i Boden för 200 000 kronor, dränering av Smålands artilleriregementes övningsfält för 85 000 kronor samt omläggande av vägar till Karlsborgs skjutfält för 25 000 kronor.

För iståndsättning av jordbruksfastigheter har således beräknats ett sammanlagt belopp av $(300\,000 + 28\,000 + 53\,000 + 200\,000 + 85\,000 + 25\,000 =)$ 691 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har för andra iståndsättningsarbeten i arméns byggnader beräknat ett belopp av 1 000 000 kronor vara erforderligt. För speciella iståndsättningsarbeten — modernisering av förläggningen å Karlberg, iståndsättning av elektriska installationer samt vägarbeten — har förvaltningen beräknat 400 000 kronor. Vidare har ämbetsverket beräknat ett belopp av 1 975 000 kronor för att ersätta viss under kristiden anskaffad materiel som ej varit fullgod. Sammanlagt skulle alltså under delposten till övriga iståndsättningsarbeten erfordras $(1\,000\,000 + 400\,000 + 1\,975\,000 =)$ 3 375 000 kronor.

Skatter för tjänstebostäder och uthyrningsfastigheter m. m. ha liksom innevarande budgetår beräknats till 145 000 kronor. Även ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar ha oförändrat upptagits med 200 000 kronor. Till ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök m. m. ha beräknats 80 000 kronor. I detta belopp ha inräknats 55 000 kronor för vissa ändringsarbeten för försvarets forskningsanstalts räkning i Svea artilleriregementes f. d. kasernetablissemant. Fortifikationsförvaltningen har även föreslagit, att särskilda medel måtte anvisas för vissa rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. och härför beräknat ett belopp av 150 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har vidare beräknat ett belopp av 158 700 kronor för att täcka kostnader för iordningställande för civila förvaltningsändamål av vissa lokaler inom Svea livgardes och Svea artilleriregementes kasernetablissemant. Ämbetsverket har därvid åberopat en av byggnadsstyrelsen gjord framställning, vari byggnadsstyrelsen efter framställning från fortifikationsförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t antingen måtte föreskriva att ifrågavarande kostnader, som av styrelsen beräknats till 158 700 kronor, skulle belasta den å staten för försvarets fastighetsfond upptagna titeln reparations- och underhållskostnader m. m.: Arméns delfond, eller till byggnadsstyrelsens förfogande ställa erforderliga medel för kostnadernas gäldande och därvid förordna, att lokalerna skulle hyresfritt ställas till styrelsens förfogande.

Fortifikationsförvaltningen har slutligen hemställt, att särskilda medel måtte anvisas för plogning av enskilda vägar. Ifrågavarande kostnader har ämbetsverket för nästkommande budgetår uppskattat till 85 000 kronor.

De sammanlagda underhållsmedlen skulle sålunda beträffande arméns delfond uppgå till (6 601 000 + 660 000 + 1 280 000 + 691 000 + 3 375 000 + 145 000 + 200 000 + 80 000 + 150 000 + 158 700 + 85 000 =) 13 425 700 kronor.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande den 9 februari 1949 uppskattat de procentberäknade underhållskostnaderna till 7 213 000 kronor. Härvid har med hänsyn till att för byggnader uppförda under åren 1945, 1946 och 1947 uppstått betydande merkostnader, vilka icke medräknats i indextalen, den verkliga byggnadskostnaden för nämnda år reducerats med viss procent före indexomräkningen. För byggnader å Järvafältet, som avsetts skola överföras från jordbruks- och skogsfastigheter till kasernfastigheter, ha i överensstämmelse med fortifikationsförvaltningens förslag beräknats underhållsmedel med 26 000 kronor. Däremot har riksräkenskapsverket beräknat underhållskostnaderna för baracker, som i framtiden skola kvarstå såsom permanenta förråd, till 74 000 kronor. De beräknade kostnaderna för löpande reparation och underhåll av byggnader ha i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag minskats med 150 000 kronor, motsvarande kostnaderna för yttre renhållning.

För smärre förbättringsarbeten har riksräkenskapsverket räknat med ett

belopp av 650 000 kronor, utgörande i runt tal 10 % av posten för underhåll av byggnader m. m. För löpande underhåll av övningsfält m. m. har upptagits 1 180 000 kronor. Verket har härvid förutsatt, att av fortifikationsförvaltningen beräknade kostnader för skatter, 100 000 kronor, skola bestridas av den för skatter avsedda delposten.

Delposten övriga iståndsättningsarbeten har riksräkenskapsverket upptagit med samma belopp som i staten för innevarande budgetår, 1 400 000 kronor. Ämbetsverket har härvid erinrat om att enligt uttalande i propositionen 1947:108 frågan om kostnader för ersättning av krismateriel borde upptagas i ett vidare sammanhang. För skatter har med hänsyn till den stora behållning, som den 31 december 1948 förefanns å delposten och som uppgick till i runt tal 134 000 kronor, beräknats ett belopp av 100 000 kronor. Det för täckande av kostnader för iordningställande av vissa lokaler beräknade beloppet har riksräkenskapsverket föreslagit avrundat till 158 000 kronor.

Beträffande förslaget att anvisa särskilda medel till plogning av enskilda vägar har riksräkenskapsverket erinrat om att fortifikationsförvaltningen i sitt statförslag för budgetåret 1948/49 under anslagsposten till hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden upptagit ett belopp av 45 000 kronor för motsvarande ändamål samt att riksräkenskapsverket i anledning av detta förslag anfört, att kostnaderna för plogning av enskilda vägar borde bestridas av medel, som anvisades för löpande reparation och underhåll av byggnader, i den mån vägplogningar icke kunde bekostas av till arméförvaltningens intendenturavdelnings föfogande ställda anslagsmedel. Riksräkenskapsverket ansåge fortfarande att särskilda medel icke borde anvisas å försvarets fastighetsfond för ifrågavarande ändamål.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag har riksräkenskapsverket beräknat posten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 11 122 000 kronor.

Departementschefen. Fortifikationsförvaltningen har vid sina beräkningar utgått från ett av byggnadsstyrelsen utarbetat byggnadskostnadsindex, varvid emellertid förvaltningen gjort vissa avvikelser därifrån. Enligt byggnadsstyrelsens index skall byggnadskostnaden för varje byggnad omräknas till 1935 års prisnivå, varvid den tidpunkt, som skall vara utslagsgivande för byggnadens prisläge, bestämmes till första tredjedelpunkten mellan tidpunkterna för byggnadsarbetenas påbörjande och avslutande. För olika slag av byggnader ha utarbetats skilda indexserier. På grundval av dessa indexserier ha uträknats genomsnittsindextal för byggnader av sten respektive trä, vilka förordas komma till användning beträffande praktiskt taget samtliga slag av byggnader.

Fortifikationsförvaltningen har i sin omräkning av byggnadsvärdena icke gjort någon uppdelning mellan byggnader av sten respektive trä och ej heller bestämt tidpunkten för byggnadens prisläge såsom byggnadsstyrelsen före-

slagit, utan förvaltningen har omräknat det sammanlagda värdet av under varje budgetår färdigställda byggnader med hjälp av byggnadsstyrelsens genomsnittsexaktal på så sätt, att ett genomsnittsvärde av exaktalet vid budgetårets mitt mellan byggnader av sten respektive trä tagits. Riksräkenskapsverket har i brist på närmare utredning rörande byggnadsbeståndets fördelning på sten- och träbyggnader ansett den av fortifikationsförvaltningen gjorda genomschnittsberäkningen kunna läggas till grund för uppskattningen av de underhållsmedel, som erfordras för nästa budgetår. Med hänsyn till att för byggnader uppförda under åren 1945, 1946 och 1947 uppstått betydande merkostnader, som icke inräknats i byggnadsstyrelsens exaktal, har riksräkenskapsverket emellertid föreslagit, att den verkliga byggnadskostnaden för dessa år reduceras med viss procent före indexomräkningen. Efter vissa smärre korrigeringar i övrigt beträffande de av fortifikationsförvaltningen angivna byggnadsvärdena har riksräkenskapsverket uppskattat de procentberäknade underhållskostnaderna till 7 213 000 kronor. Mot denna beräkning har jag intet att erinra.

För underhåll av baracker, som i framtiden skola kvarstå såsom permanenta förråd och enligt fortifikationsförvaltningen värderats till 10 miljoner kronor, ha äskats 150 000 kronor. I likhet med riksräkenskapsverket finner jag icke anledning frångå den i staten för innevarande budgetår tillämpade principen att för dessa baracker beräkna underhållsmedel efter samma procentsats som för nyare byggnader, och jag beräknar därför för ifrågavarande ändamål 74 000 kronor.

Beträffande delposten löpande underhåll av övningsfält m. m. har fortifikationsförvaltningen beräknat ett belopp av 1 280 000 kronor. Häri ingå skatter med 100 000 kronor. Då en särskild delpost finnes för skatter, anser jag, i likhet med riksräkenskapsverket, att samtliga skatteutgifter böra redovisas å denna post. Jag avser att i det följande föreslå, att särskilda medel anvisas under titeln Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden för att anlägga vägar å Skånska luftvärnsskårens skjutplats vid Falsterbo. Det av fortifikationsförvaltningen beräknade beloppet för löpande underhåll av övningsfält m. m. kan härvid enligt uppgift av förvaltningen minskas med 10 000 kronor. Med beaktande härav beräknar jag delposten till $(1\ 280\ 000 - 100\ 000 - 10\ 000 =)$ 1 170 000 kronor.

För istandsättningsarbeten har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår äskat 3 375 000 kronor, varav 1 975 000 kronor för utbyte av vid nybyggnad använd krismateriel. Såsom jag anförde vid anmälan av propositionen nr 108 till 1947 års riksdag, anser jag, att denna fråga bör upptagas till bedömande i ett vidare sammanhang. Jag förordar alltså, att posten upptages med samma belopp som i staten för innevarande budgetår, eller 1 400 000 kronor.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar har fortifikationsförvaltningen under arméns delfond före-

slagit 200 000 kronor, eller samma belopp som anvisats för innevarande budgetår. Riksräkenskapsverket har i sin beräkning upptagit samma belopp men med hänsyn till att behållningen å delposten den 31 december 1948 uppgick till i runt tal 282 000 kronor ifrågasatt, om ytterligare anslagsmedel borde anvisas för budgetåret 1949/50. För egen del förordar jag, att för ändamålet beräknas ett belopp av 100 000 kronor.

Då jag icke i övrigt funnit anledning till erinran mot fortifikationsförvaltningens förslag med däri av riksräkenskapsverket förordade jämkningar, beräknar jag förevarande post på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. kronor	6 513 000
b) Smärre förbättringsarbeten..... »	650 000
c) Löpande underhåll av övningsfält m. m. »	1 170 000
d) Iståndsättning av jordbruksfastigheter »	691 000
e) Övriga iståndsättningsarbeten »	1 400 000
f) Skatter »	100 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar »	100 000
h) Ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök »	80 000
i) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m... »	150 000
j) Iordningställande av vissa lokaler »	158 000
	Summa kronor 11 012 000

Jag förutsätter, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Marinens delfond. Reparations- och underhållskostnaderna beräknades för budgetåret 1948/49, såvitt angår marinens fastigheter, enligt följande.

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m... kronor	1 908 000
b) Löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m..... »	460 000
c) Smärre förbättringsarbeten..... »	190 000
d) Underhåll av övningsfält m. m. »	45 000
e) Skatter »	100 000
f) Iståndsättningsarbeten »	550 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar »	75 000
	Summa kronor 3 328 000

Fortifikationsförvaltningen har i sin förenämnda skrivelse anfört, att enligt bokslutet för budgetåret 1947/48 byggnadsvärdet å marinens delfond den 30 juni 1948 utgjorde sammanlagt 168 092 107 kronor 4 öre och markvärdet 58 360 678 kronor 98 öre. Värdet av äldre byggnader utgjorde 78 641 125

kronor, medan värdet av nyare byggnader vore 89 450 982 kronor. Reducerat till 1935 års byggnadsnivå utgjorde värdet av dessa senare 59 744 771 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har erinrat om att ämbetsverket i skrivelse den 14 oktober 1948 gjort framställning om att byggnadsvärdet för äldre byggnader skulle uppskrivas med 10 206 880 kronor och bortskrivnas med 41 700 kronor, vilket medförde att byggnadsvärdet ökades till 88 806 305 kronor, samt att byggnadsvärdet för yngre byggnader skulle uppskrivas med 21 295 345 kronor. De värden, å vilka underhållsanslag skulle beräknas, utgjorde för 1. gruppen 86 753 905 kronor, för 2. gruppen 5 468 271 kronor och för 3. gruppen 55 784 401 kronor. Underhållsbeloppet bleve då $(86\,753\,905 \times 2,78\% + 5\,468\,271 \times 1,48\% + 55\,784\,401 \times 0,74\% =)$ 2 905 494 kronor. Detta belopp skulle emellertid minskas med kostnaderna för yttre renhållning, vilka kunde uppskattas till 70 000 kronor. Det återstående underhållsbeloppet uppginge sålunda till i runt tal 2 835 000 kronor, vilket förslagsvis borde uppdelas med 2 575 000 kronor på posten löpande reparationer och underhåll m. m. och 260 000 kronor på posten smärre förbättringsarbeten. De av ämbetsverket gjorda beräkningarna vore utförda under förutsättning av Kungl. Maj:ts bifall till förenämnda framställning.

Fortifikationsförvaltningen har vidare erinrat om att från och med budgetåret 1949/50 marinens hamnanläggningar skulle undantagas från den procentuella beräkningsmetod, som användes för beräkning av underhåll av huvuddelen av försvarets fastighetsbestånd, samt att underhållsmedel för dessa anläggningar skulle fastställas efter individuell uppskattning. Ämbetsverket hade låtit igångsätta en utredning rörande omfattningen av det erforderliga underhållet av dessa hamnanläggningar. Utredningen, som fortfarande påginge, hade emellertid redan givit vid handen, att ett underhåll av dessa anläggningar i enlighet med behovsprincipen skulle fordra ett årligt underhållsbelopp, som väsentligt överstege vad som hittills enligt den procentuella beräkningsmetoden årligen anvisats. I avvaktan på utredningens slutliga resultat hade fortifikationsförvaltningen funnit sig för budgetåret 1949/50 böra beräkna underhållskostnaderna för dessa specialanläggningar med användande av den procentuella beräkningsmetoden. Underhållsbeloppet hade ämbetsverket beräknat till i runt tal 750 000 kronor, vilket förslagsvis borde uppdelas med 680 000 kronor på posten löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar och 70 000 kronor på posten smärre förbättringsarbeten.

För underhåll av övningsfält m. m. har fortifikationsförvaltningen beräknat ett belopp av 25 000 kronor. Skatterna ha liksom innevarande budgetår beräknats till sammanlagt 100 000 kronor.

För iståndsättningsarbeten å marinens byggnader har fortifikationsförvaltningen beräknat samma belopp som anvisats för innevarande budgetår, 550 000 kronor. Ämbetsverket har anfört, att detta belopp dock vore otillräckligt för iståndsättning även av kajer och slipar samt andra dylika anläggningar. Särskild utredning angående de totala iståndsättningskostna-

derna för dessa anläggningar komme att av fortifikationsförvaltningen verkställas. Emellertid hade det vid pågående reparation av plankbeläggningen på bryggkajerna inom Djurgårdsområdet visat sig, att jämväl syllar, hammarband och pålar till stor del vore uppruttna. Det vore nödvändigt att under nästkommande budgetår verkställa genomgående iståndsättning av dessa. Kostnaderna härför beräknades till 75 000 kronor. Vidare erfordrades även vid marinen särskilda medel för ersättning av krismateriel. Totala kostnaderna för marinens vidkommande uppginge till omkring 1 100 000 kronor enligt nuprisläget. För ifrågavarande iståndsättningsarbeten för nästkommande budgetår erfordrades 630 000 kronor. Det sammanlagda beloppet under delposten till iståndsättningsarbeten har således beräknats till (550 000 + 75 000 + 630 000 =) 1 255 000 kronor.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar å marinens delfond har fortifikationsförvaltningen beräknat 50 000 kronor, varjämte ämbetsverket beräknat ett belopp av 50 000 kronor vara erforderligt för rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.

De sammanlagda underhållsmedlen skulle sålunda beträffande marinens delfond uppgå till (2 575 000 + 260 000 + 680 000 + 70 000 + 25 000 + 100 000 + 1 255 000 + 50 000 + 50 000 =) 5 065 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har med hänsyn till att något tillfredsställande fastighetsregister över marinens delfond ännu icke föreligger framräknat det byggnadsvärde varå underhållsmedel skall beräknas efter samma grunder som för budgetåret 1948/49, varvid för äldre byggnader erhållits ett byggnadsvärde av 80 106 899 kronor och för nyare byggnader ett byggnadsvärde av 87 985 208 kronor, vilket sistnämnda värde reducerat till 1935 års prisnivå motsvarar ett byggnadsvärde av 55 315 213 kronor. Ifrågavarande värden ha uppgivits inkludera även värden å bergrums- och hamnanläggningar m. m. samt befästningar. Med användande av den av fortifikationsförvaltningen tillämpade procentsatsen har riksräkenskapsverket beräknat underhållsmedel för marinens delfond till 2 636 000 kronor. Till underhåll av vissa i fastighetsfonden icke invärderade anläggningar har verket beräknat ett till 350 000 kronor förhöjt belopp.

Det för löpande reparation och underhåll av byggnader beräknade beloppet har av riksräkenskapsverket minskats med 566 000 kronor, utgörande avdrag för i berg insprängda anläggningar m. m. Vidare har minskning skett med de beräknade kostnaderna för yttre renhållning, 150 000 kronor, vilka kostnader skola bestridas från vederbörligt anslag till bränsle m. m.

För löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m. har riksräkenskapsverket i avvaktan på resultatet av den utredning, som igångsatts för att utröna behovet av underhållsmedel för ifrågavarande anläggningar, räknat med oförändrat belopp, 460 000 kronor. För smärre förbättringsarbeten har i likhet med tidigare beräknats i runt tal 10 % av posten för underhåll av byggnader m. m. För iståndsättningsarbeten har förordats samma belopp som för innevarande budgetår.

Med hänsyn till att behållningen å delposten till skatter under marinens delfond den 31 december 1948 uppgick till i runt tal 280 000 kronor har riksräkenskapsverket för ifrågavarande ändamål förorddat ett formellt belopp av 1 000 kronor.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag har riksräkenskapsverket beräknat posten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 3 406 000 kronor.

Departementschefen. För marinens delfond ha för innevarande budgetår anvisats underhållsmedel för icke invärderade anläggningar med 318 000 kronor motsvarande ett byggnadsvärde för äldre byggnader å 12 miljoner kronor. I sin förenämnda skrivelse den 14 oktober 1948 har fortifikationsförvaltningen begärt vissa uppskrivningar av byggnadsvärden å marinens delfond. Enär den av fortifikationsförvaltningen förebrogta utredningen icke givit riksräkenskapsverket några hållpunkter för ett bedömande av de åsatta värdena, ha handlingarna i ärendet på verkets begäran återställts till fortifikationsförvaltningen för förnyad utredning och komplettering i vissa angivna avseenden. I avvaktan på ett fastställande av de byggnadsvärden, som kunna komma att tillföras marinens delfond, har riksräkenskapsverket beräknat ett till 350 000 kronor förhöjt underhållsbelopp för ifrågavarande byggnader under nästkommande budgetår. Häremot har jag intet att erinra. Då ej heller i övrigt riksräkenskapsverkets beräkningar givit mig anledning till erinran, synes för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. böra beräknas ett belopp av 2 060 000 kronor.

Även det av riksräkenskapsverket beräknade beloppet för löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m., 460 000 kronor eller samma belopp som upptages i innevarande budgetårs stat, anser jag mig för närvarande kunna tillstyrka.

För iståndsättningsarbeten har fortifikationsförvaltningen äskat ett till 1 255 000 kronor höjt belopp. Höjningen avser i huvudsak medel för utbyte av krismateriel. Under hänvisning till vad jag anfört beträffande arméns ifrågavarande delpost beräknar jag samma belopp som i staten för innevarande budgetår, eller 550 000 kronor.

Det för ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar föreslagna beloppet, 50 000 kronor, anser jag mig, med hänsyn till att behållningen å delposten den 31 december 1948 uppgick till i runt tal 157 000 kronor, icke kunna förorda.

Beträffande beräkningen av övriga i anslagsposten ingående delposter kan jag biträda riksräkenskapsverkets förslag.

Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för marinens delfond bör således för nästa budgetår beräknas på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m...	kronor	2 060 000
b) Löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar		
m. m.	»	460 000
c) Smärre förbättringsarbeten.....	»	210 000
d) Underhåll av övningsfält m. m.	»	25 000
e) Skatter.....	»	1 000
f) Iståndsättningsarbeten	»	550 000
g) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. ...	»	50 000
	Summa kronor	3 356 000

Jag förutsätter, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Flygvapnets delfond. För budgetåret 1948/49 beräknades posten för reparationer och underhåll m. m. för flygvapnets del på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m...	kronor	1 464 000
b) Smärre förbättringsarbeten	»	145 000
c) Underhåll av flygfält m. m.	»	1 180 000
d) Underhåll av övningsfält m. m.....	»	56 000
e) Skatter.....	»	50 000
f) Iståndsättningsarbeten	»	250 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	»	25 000
	Summa kronor	3 170 000

Fortifikationsförvaltningen har i sin skrivelse med förslag till stat för fastighetsfonden anfört bland annat följande.

Enligt bokslutet för budgetåret 1947/48 utgjorde byggnadsvärdet för flygvapnets delfond den 30 juni 1948 sammanlagt 333 483 524 kronor 20 öre och markvärdet 19 775 988 kronor 71 öre. I byggnadsvärdet inginge anläggningkostnader för flygfält och rullbanor med 79 540 008 kronor 42 öre, anläggningkostnader för i berg insprängda anläggningar med 21 817 583 kronor 82 öre samt anläggningkostnader för centrala drivmedelsanläggningar med 410 473 kronor 61 öre. Det anläggningssvärde, för vilket anslaget till reparations- och underhållskostnader m. m. skulle beräknas i enlighet med de principer, som angäves i propositionen 1945:180, uppginge sålunda för flygvapnets delfond, exklusive flygfält och rullbanor, till sammanlagt (333 483 524: 20 — 79 540 008: 42 — 21 817 583: 82 — 410 473: 61 =) 231 715 458 kronor 35 öre, fördelat med 43 838 487 kronor för äldre byggnader och anläggningar samt med 187 876 971 kronor 35 öre för nyare byggnader och anläggningar.

Byggnadsvärdet för nyare byggnader och anläggningar — med avdrag för angivna byggnadsvärden för flygfält, i berg insprängda anläggningar samt centrala drivmedelsanläggningar — fördelat på budgetår och reducerat till 1935 års byggnadskostnadsnivå, framginge av följande tabell:

Färdigställda budgetår	Anskaffningskostnad kronor	Byggnadskostnadsindex	Värde enligt 1935 års kostnadsnivå kronor	Värde för resp. underhållsgrupp kronor	Underhållsprocent enligt indextalet 185
Under 1938/39	8 500 000·00	113·0	7 522 124	20 532 025	1·48
» 1939/40	5 460 061·00	122·7	4 449 927		
» 1940/41	11 239 245·99	131·3	8 559 974		
» 1941/42	19 380 072·28	143·5	13 505 276		
» 1942/43	29 086 474·07	158·5	18 351 088		
» 1943/44	31 581 557·81	158·9	19 875 115		
» 1944/45	43 817 073·83	159·4	27 488 753		
» 1945/46	22 716 082·83	162·3	13 996 354		
» 1946/47	8 389 237·75	166·3	5 044 641		
» 1947/48	7 707 165·79	177·6	4 339 620		
Summa	187 876 971·35			102 600 847	0·74
				123 132 872	

Reduceringen till 1935 års byggnadskostnadsnivå hade utförts i enlighet med de grunder, som vid motsvarande beräkning tillämpats för arméns delfond. Medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader m. m. för budgetåret 1949/50 för flygvapnets delfond (exklusive flygfält m. m.) uppginge i enlighet härmed till:

1. gruppen, äldre byggnader, $2,04 \% \times 43\,838\,487$ kronor 894 305
2. » , nyare byggnader,
i bruk mer än 9 år $1,48 \% \times 20\,532\,025$ » 303 874
3. gruppen, nyare byggnader,
i bruk mindre än 9 år $0,74 \% \times 102\,600\,847$ » 759 246

Summa kronor 1 957 425

eller avrundat till 1 957 000 kronor.

Ifrågavarande belopp skulle emellertid minskas med kostnaderna för yttre renhållning, beräknade till 40 000 kronor.

I enlighet härmed har medelsbehovet för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. upptagits till (1 957 000 — 40 000 =) 1 917 000 kronor, varav 1 742 000 kronor belöpa på posten löpande reparation och underhåll av byggnader och 175 000 kronor på posten smärre förbättringsarbeten.

För ersättningsanskaffning och underhåll av brandmateriel har fortifikationsförvaltningen räknat med samma belopp som för motsvarande ändamål ställts till förfogande för innevarande budgetår, eller 170 000 kronor.

Vid beräkandet av anslaget till reparation och underhåll av flygfält m. m. samt underhåll av hithörande befästningsanläggningar har fortifikationsförvaltningen följt de beräkningsgrunder, som framgå av propositionen 1948: 157. Då byggnadsvärdet för flygfält med rullbanor den 30 juni 1948 uppgick till 79 540 008 kronor 42 öre och för flygfältens befästningsanläggningar till 20 040 000 kronor (ej redovisade å fastighetsfonden), har ämbetsverket beräknat underhållsbeloppet för flygfält med rullbanor till ($1,5 \% \times 79\,540\,008: 42 =$) 1 193 100 kronor och för flygfältens befästningsanläggningar till ($0,5 \% \times 20\,040\,000 =$) 100 200 kronor, eller tillhoppa 1 293 300 kronor.

För underhåll av flygvapnets övningsfält m. m. ävensom för skatter har fortifikationsförvaltningen räknat med samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

För iståndsättningsarbeten å flygvapnets byggnader har fortifikationsförvaltningen beräknat 250 000 kronor. Ämbetsverket har vidare anfört, att även för flygvapnets byggnader erfordrades särskilda medel för ersättning av krismateriel. Totala kostnaderna för flygvapnets vidkommande uppginge till omkring 2 100 000 kronor enligt nuprisläget. För budgetåret 1949/50 erfordrades 1 250 000 kronor. För iståndsättningsarbeten ha sålunda beräknats sammanlagt 1 500 000 kronor.

Slutligen har fortifikationsförvaltningen beräknat 50 000 kronor för ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar samt 100 000 kronor för rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.

De sammanlagda underhållsmedlen skulle sålunda beträffande flygvapnets delfond uppgå till (1 742 000 + 175 000 + 170 000 + 1 293 300 + 56 000 + 50 000 + 1 500 000 + 50 000 + 100 000 =) 5 136 300 kronor.

Riksräkenskapsverket har för flygvapnets delfond uppskattat de procentberäknade underhållskostnaderna till 1 941 000 kronor. För eldsläckningsmateriel ha i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag beräknats 170 000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår. De beräknade kostnaderna för löpande reparation och underhåll av byggnader ha minskats med de beräknade kostnaderna för yttre renhållning, vilka skola bestridas från vederbörligt anslag till bränsle m. m. Riksräkenskapsverket har för detta ändamål upptagit samma belopp som för innevarande budgetår.

Riksräkenskapsverket har beräknat kostnaderna för smärre förbättringsarbeten efter samma grunder som för de övriga delfonderna, eller till i runt tal 10 % av posten för underhåll av byggnader m. m.

För underhåll av flygfält m. m. har riksräkenskapsverket föreslagit, att det av fortifikationsförvaltningen äskade beloppet avrundas till 1 293 000 kronor. För iståndsättningsarbeten har riksräkenskapsverket räknat med samma belopp som för innevarande budgetår.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag har riksräkenskapsverket beräknat posten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 3 870 000 kronor.

I särskild skrivelse den 9 november 1948 har *flygförvaltningen* hemställt om bemyndigande att med anlåtande av till de centrala flygverkstädernas förfogande stående driftsmedel inom en kostnadsram av 100 000 kronor för budgetår vidtagna sådana byggnadsändringar som vore ägnade att nedbringa driftskostnaderna med belopp överstigande kostnaderna för ifrågavarande ändringar.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande den 14 januari 1949 uttalat, att enligt verkets mening kostnaderna för de byggnadsändringar i rationaliseringsyfte vid de centrala flygverkstäderna, som avsåges med flygförvaltningens

framställning, borde bestridas från posten för reparations- och underhållskostnader m. m. å staten för försvarets fastighetsfond. För ändamålet borde anvisas ett särskilt av Kungl. Maj:t maximerat belopp.

Fortifikationsförvaltningen har förklarat sig biträda riksräkenskapsverkets förslag. I likhet med riksräkenskapsverket ansåge förvaltningen, att en särskild delpost under flygvapnets delfond, förslagsvis benämnd »ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid de centrala flygverkstäderna», borde anvisas i likhet med vad som för närvarande skedde å arméns delfond beträffande av vissa forskningsförsök föranledda ändringsarbeten vid försvarets forskningsanstalt.

Departementschefen. Angående grunderna för beräkningen av underhållskostnaderna torde jag få hänvisa till vad som anförts under arméns delfond. Mot riksräkenskapsverkets beräkningar torde intet vara att erinra. I överensstämmelse härmed beräknar jag för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. 1 896 000 kronor.

Enligt vad tidigare anförts skola jämlikt 1948 års riksdagsbeslut kostnaderna för underhåll av flygfält m. m. beräknas i viss relation till anläggningsvärdet, varvid för flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall tillämpas en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet, medan underhållskvoten för å flygfälten befintliga befästningsanläggningar (flygplanvärn och flygplanvägar) skall vara densamma som beträffande befästningar eller 0,5 %. Då enligt fortifikationsförvaltningen byggnadsvärdet den 30 juni 1948 för flygfält med rullbanor utgjorde omkring 79 540 000 kronor samt för flygfältens befästningsanläggningar, vilka ej äro redovisade å fastighetsfonden, 20 040 000 kronor, har det sammanlagda beloppet för underhåll av flygfält m. m. beräknats till i runt tal 1 293 000 kronor. Mot dessa beräkningar synes intet vara att invända.

För iståndsättningsarbeten har fortifikationsförvaltningen äskat 1 500 000 kronor. För innevarande budgetår ha anvisats 250 000 kronor. Ökningen avser i huvudsak medel för utbyte av krismateriel. Under hänvisning till vad jag anført beträffande motsvarande post under arméns delfond förordar jag samma belopp som anvisats för innevarande budgetår.

Då behållningen å delposten till ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar den 31 december 1948 uppgick till i runt tal 75 000 kronor, anser jag mig icke kunna förorda anvisande av ytterligare anslagsmedel för nästa budgetår.

Förslaget att anvisa särskilda medel för bestridande av kostnaderna för vissa byggnadsändringar i rationaliseringssyfte vid de centrala flygverkstäderna anser jag mig emellertid kunna tillstyrka och förordar, att för ändamålet uppföres en särskild delpost å 100 000 kronor.

För rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. har fortifikationsförvaltningen äskat 100 000 kronor. Jag föreslår, att beloppet begränsas till 50 000 kronor.

Då jag icke i övrigt har något att erinra mot riksräkenskapsverkets beräkningar, uppskattar jag medelsbehovet under posten på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m...	kronor	1 896 000
b) Smärre förbättringsarbeten	»	175 000
c) Underhåll av flygfält m. m.	»	1 293 000
d) Underhåll av övningsfält m. m.....	»	56 000
e) Skatter.....	»	50 000
f) Iståndsättningsarbeten	»	250 000
g) Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid de centrala flygverkstäderna	»	100 000
h) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. ..	»	50 000
	Summa kronor	3 870 000

Jag förutsätter, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Befästningars delfond. För budgetåret 1948/49 beräknades reparations- och underhållskostnaderna för befästningars delfond på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av befästningar och bergrum	kronor	2 400 000
b) Underhåll av icke invärderade baracker m. m.	»	400 000
c) Reparations- och förbättringsarbeten i centrala ammunitionsförråd	»	800 000
	Summa kronor	3 600 000

Fortifikationsförvaltningen har meddelat, att ämbetsverket ännu icke vore i stånd att avgiva slutgiltigt förslag till stat för befästningars delfond. Förvaltningen har därför preliminärt räknat med samma underhållsbelopp som för budgetåret 1948/49 eller 3 600 000 kronor, vilket borde uppdelas med 2 400 000 kronor för löpande reparationer och underhåll av befästningar och bergrum, 500 000 kronor för löpande reparationer och underhåll av byggnader m. m., 100 000 kronor för underhåll av icke invärderade baracker samt 600 000 kronor för reparations- och förbättringsarbeten i centrala ammunitionsförråd.

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen. Såsom av det anförda framgår har fortifikationsförvaltningen icke kunnat framlägga något definitivt förslag för beräkning av ifrågavarande anslagspost, då utredning ännu pågår rörande fondens uppläggning. Förvaltningen har därför preliminärt upptagit samma totala underhållsbelopp som i nu gällande stat. Då slutligt förslag även i denna del måste framläggas nu, beräknar jag i enlighet med fortifikationsförvaltningens preliminära förslag anslagsposten på följande sätt:

a) Löpande reparation och underhåll av befästningar och bergrum	kronor 2 400 000
b) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. »	500 000
c) Underhåll av icke invärderade baracker..... »	100 000
d) Reparations- och förbättringsarbeten i centrala ammunitionsförråd..... »	600 000
	Summa kronor 3 600 000

Jag förutsätter, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

B. Avsättning till värdeminskningskonto.

I sitt avgivna förslag till inkomst- och utgiftsstat har *fortifikationsförvaltningen* för avsättning till värdeminskningskonto beräknat ett sammanlagt belopp av 7 794 000 kronor, varav 2 640 000 kronor för arméns delfond, 894 000 kronor för marinens delfond, 3 010 000 kronor för flygvapnets delfond och preliminärt 1 250 000 kronor för befästningars delfond.

På anförda skäl har *riksräkenskapsverket* beräknat ifrågavarande poster till respektive 2 640 000 kronor, 895 000 kronor, 3 010 000 kronor och 1 200 000 kronor.

Departementschefen. Med biträdande av riksräkenskapsverkets beräkningar förordar jag, att för avsättning till värdeminskningskonto upptagas för arméns delfond förslagsvis 2 640 000 kronor, för marinens delfond förslagsvis 895 000 kronor, för flygvapnets delfond förslagsvis 3 010 000 kronor och för befästningars delfond förslagsvis 1 200 000 kronor, eller sammanlagt 7 745 000 kronor.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden.

Arméns delfond. För budgetåret 1948/49 beräknades under denna rubrik för arméns del ett belopp av förslagsvis 1 074 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har för budgetåret 1949/50 beräknat utgiftsbehovet under denna titel till 910 000 kronor, varav omkring 740 000 kronor för hyres- och arrendeutgifter, 70 000 kronor för bränsletillägg, motsvarande omkring 10 % av hyreskostnaden, 40 000 kronor för bestridande av vissa i samband med lokalförhyrningar uppkommande utgifter samt 60 000 kronor för bestridande av kostnader för underhåll av arrenderade markområden och av vissa vägar utanför de områden, som lantförsvaret förvaltar eller eljest disponerar.

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Fortifikationsförvaltningen har sedermera i skrivelse den 11 februari 1949 äskat ett belopp av 65 000 kronor för att anlägga vägar å Skånska luftvärns-kårens skjutplats vid Falsterbo.

Departementschefen. Såsom redan i det föregående anförts tillstyrker jag, att för anläggande av ifrågavarande vägar anvisas 65 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under denna titel beräknar jag, med godtagande av fortifikationsförvaltningens äskande jämväl i övrigt, till förslagsvis 975 000 kronor.

Marinens delfond. Förevarande anslagspost beräknades för budgetåret 1948/49 för marinens del till förslagsvis 400 000 kronor, varav omkring 260 000 kronor för förhyrning av drivmedelsförråd m. m. Kostnaderna för förhyrning av dessa förråd skola numera bestridas från befästningars delfond.

Fortifikationsförvaltningen har för budgetåret 1949/50 beräknat medelsbehovet för hyres- och arrendeutgifter till 125 000 kronor, varav omkring 80 000 kronor för bestridande av hyresavgifter.

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av ifrågavarande anslagspost.

Departementschefen. I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag synes för ifrågavarande ändamål böra beräknas ett belopp av förslagsvis 125 000 kronor.

Flygvapnets delfond. För budgetåret 1948/49 beräknades förevarande anslagspost för flygvapnets del till förslagsvis 795 000 kronor, varav omkring 576 000 kronor för förhyrning av förrådslokaler för lagring av flygdrivmedel. Kostnaderna för ifrågavarande förhyrning skola numera bestridas från befästningars delfond.

Fortifikationsförvaltningen har, efter samråd med flygförvaltningen, för budgetåret 1949/50 beräknat medelsbehovet för hyres- och arrendeutgifter till förslagsvis 235 000 kronor, varav omkring 115 000 kronor för bestridande av hyresavgifter samt omkring 80 000 kronor för fortsatt arrende av markområden för flygfältens befästningsanläggningar.

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning.

Departementschefen. För bestridande av ifrågavarande hyres- och arrendeutgifter m. m. beräknar jag för nästa budgetår förslagsvis 235 000 kronor.

Befästningars delfond. För budgetåret 1948/49 beräknades förevarande anslagspost i avsaknad av närmare utredning till förslagsvis 1 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har för budgetåret 1949/50 preliminärt beräknat medelsbehovet till 1 038 000 kronor, varav omkring 133 000 kronor för hyres- och arrendeutgifter samt 896 000 kronor för förhyrningar av drivmedelsanläggningar.

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot de av fortifikationsförvaltningen gjorda beräkningarna.

Departementschefen. Fortifikationsförvaltningens beräkningar av ifrågasvarande utgifter anser jag mig — i avbidan på närmare utredning — kunna godtaga. För nästa budgetår synes således böra beräknas ett belopp av förslagsvis 1 038 000 kronor.

Enligt det anförda komma anslagsposterna till hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden att tillhoppa utgöra (975 000 + 125 000 + 235 000 + 1 038 000 =) 2 373 000 kronor.

Inkomster.

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.

Under denna titel redovisas de belopp, som över budgeten tillföras respektive fonder. Ersättningsbeloppen bestämmas i princip så, att en förräntning efter 4 % erhålles å det vid respektive budgetårs ingång av fonderna disponerade statskapitalet att i form av överskott tillföras riksstatens inkomstsida. I statsverkspropositionen (bil. 6, punkterna 56, 92, 119 och 166) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1949/50 beräkna följande förslagsanslag, nämligen till

ersättning till arméns delfond.....	kronor	18 872 000
» » marinens delfond	»	7 400 000
» » flygvapnets delfond	»	13 000 000
» » befästningars delfond	»	6 200 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>45 472 000</u>

Med hänsyn till förut och i det följande omnämnda jämkningar av olika poster i statförslaget böra ersättningarna för till statsmyndigheter upplåtna lokaler för nästkommande budgetår beräknas för arméns delfond till 19 614 000 kronor, för marinens delfond till 6 746 000 kronor, för flygvapnets delfond till 12 215 000 kronor och för befästningars delfond till 7 337 000 kronor, eller tillhoppa 45 912 000 kronor. De i riksstaten under fjärde huvudtiteln beräknade anslagen böra å riksstaten slutligt uppföras i överensstämmelse härmed.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden.

Innan jag upptager till behandling beräkningen av inkomsterna under denna rubrik, torde jag få erinra om att inkomster av övnings- och skjutfält samt flygfält med däri ingående jordbruks- och skogsfastigheter hittills redovisats såväl under inkomsttiteln Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden som under titeln Diverse inkomster. Från och med budgetåret 1949/50 skola samtliga inkomster av övnings- och skjutfält upptagas till

redovisning under en särskild inkomsttitel, benämnd Inkomster av övnings- och skjutfält. Under de olika delfonderna skola härvid upptagas särskilda delposter för inkomster av jordbruksfastigheter (arrenden m. m.), inkomster av skogsfastigheter (skogsavverkning, varvid endast nettobeloppet upptages) och övriga inkomster (grusavverkning m. m.). Inkomster av flygfält skola redovisas under flygvapnets delfond under en särskild delpost under inkomsttiteln Diverse inkomster.

Arméns delfond. Fortifikationsförvaltningen har beräknat hyres- och arrendeinkomster på följande sätt:

Inkomst av tjänstebostäder	kronor 1 100 000
» » uthyrningsfastigheter	» 210 000
Övriga hyror och arrenden	» 300 000
	Summa kronor 1 610 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av ifrågavarande inkomstpost.

Departementschefen. I enlighet med myndigheternas förslag torde förevarande inkomstpost böra beräknas till 1 610 000 kronor.

Marinens delfond. Fortifikationsförvaltningen har beräknat ifrågavarande inkomster på följande sätt:

Inkomst av tjänstebostäder	kronor 270 000
» » uthyrningsfastigheter	» 335 000
Övriga hyror och arrenden	» 50 000
	Summa kronor 655 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen. I överensstämmelse med myndigheternas förslag beräknar jag ifrågavarande inkomstpost till 655 000 kronor.

Flygvapnets delfond. Fortifikationsförvaltningen har beräknat ifrågavarande inkomster sålunda:

Inkomst av tjänstebostäder	kronor 396 000
» » uthyrningsfastigheter	» 54 000
Övriga hyror och arrenden	» —
	Summa kronor 450 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av ifrågavarande inkomstpost.

Departementschefen. I enlighet med myndigheternas förslag torde förevarande inkomstpost böra beräknas till 450 000 kronor.

Befästningars delfond. För denna delfond torde icke komma att inflyta några inkomster att redovisas under ifrågavarande inkomsttitel.

De sammanlagda inkomsterna av hyror och arrenden för till enskilda upp-lättna lokaler och markområden beräknas enligt vad sålunda anförts till (1 610 000 + 655 000 + 450 000 =) 2 715 000 kronor.

C. Inkomster av övnings- och skjutfält.

Angående grunderna för redovisning av inkomster under denna titel torde jag få hänvisa till vad som anförts under föregående rubrik.

Arméns delfond. Fortifikationsförvaltningen har beräknat ifrågavarande inkomster sålunda:

Inkomst av jordbruksfastigheter	kronor	500 000
» » skogsfastigheter	»	400 000
Övriga inkomster	»	200 000
	Summa kronor	1 100 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen. I enlighet med myndigheternas förslag beräknar jag ifrågavarande inkomstpost till 1 100 000 kronor.

Marinens delfond. Fortifikationsförvaltningen har beräknat ifrågavarande inkomster på följande sätt:

Inkomst av jordbruksfastigheter	kronor	7 200
» » skogsfastigheter	»	15 000
Övriga inkomster	»	2 800
	Summa kronor	25 000

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av ifrågavarande inkomstpost.

Departementschefen. I överensstämmelse med myndigheternas förslag torde förevarande inkomstpost böra beräknas till 25 000 kronor.

Flygvapnets delfond. Fortifikationsförvaltningen har beräknat inkomsterna på följande sätt:

Inkomst av jordbruksfastigheter	kronor	65 000
» » skogsfastigheter	»	42 000
Övriga inkomster	»	20 000
	Summa kronor	127 000

Riksräkenskapsverket har icke haft någon erinran att göra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen. I enlighet med myndigheternas förslag torde förevärande inkomstpost böra beräknas till 127 000 kronor.

De sammanlagda inkomsterna av övnings- och skjutfält beräknas enligt vad sålunda anförts till (1 100 000 + 25 000 + 127 000 =) 1 252 000 kronor.

D. Diverse inkomster.

Angående de ändrade grunderna för redovisning av inkomsterna under ifrågavarande inkomstitel torde få hänvisas till vad i det föregående anförts under rubriken Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden.

För arméns delfond har *fortifikationsförvaltningen* under denna inkomstpost upptagit 50 000 kronor, utgörande mot civila patienters vård å garnisons-sjukhusen svarande del av vederbörande fastigheters underhåll, ävensom 53 000 kronor för hyra av ammunitionsfabriken å Marieberg, eller tillhopa 103 000 kronor.

För marinens delfond har fortifikationsförvaltningen beräknat inkomstposten till samma belopp som för innevarande budgetår eller 750 000 kronor, varav 700 000 kronor såsom hyror för marinverkstädernas anläggningar, 40 000 kronor i hyra för marinens centrala beklädnadsverkstad i Karlskrona och 10 000 kronor i dockavgifter m. m.

Beträffande flygvapnets delfond har fortifikationsförvaltningen beräknat inkomsterna av flygfält till 23 000 kronor.

För befästningars delfond har fortifikationsförvaltningen preliminärt beräknat samma inkomstbelopp som för innevarande budgetår, eller 1 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av ifrågavarande inkomstpost.

Departementschefen. Med biträdande av föreliggande förslag beräknar jag inkomsterna under diverseposten för respektive delfonder till respektive 103 000 kronor, 750 000 kronor, 23 000 kronor och 1 000 kronor eller sålunda till sammanlagt 877 000 kronor.

Överskott.

Det överskott, som skall tillföras riksstatens driftbudget, skall fortfarande såsom hittills varit fallet beräknas till 4 % å det vid respektive budgetårs början i fonden ingående kapitalet. I enlighet med riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1949/50 har överskottet å försvarets fastighetsfond i förslaget till riksstat beräknats för arméns delfond till 7 880 000 kronor, för marinens delfond till 3 800 000 kronor, för flygvapnets delfond till 5 690 000 kronor och för befästningars delfond till 1 430 000 kronor. I enlighet med riksräkenskapsverkets numera föreliggande slutliga förslag förordar jag, att

överskottet å försvarets fastighetsfond beräknas för arméns delfond till 7 800 000 kronor, för marinens delfond till 3 800 000 kronor, för flygvapnets delfond till 5 700 000 kronor och för befästningars delfond till 1 500 000 kronor. Överskott att tillföras riksstatens driftbudget beräknar jag således till 18 800 000 kronor. Denna uppskattning av överskottet har legat till grund för den förut förordade beräkningen av ersättningsanslagen.

I enlighet med vad jag i det föregående anfört har upprättats förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1949/50 (*Bilaga*).

Hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna omförmälda förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1949/50 (*Bilaga*);

dels ock för budgetåret 1949/50 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond 19 614 000 kronor,

Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond 6 746 000 kronor,

Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond 12 215 000 kronor samt

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 7 337 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ake Lundberg.

Bilaga.

Försvarets fastighetsfonds inkomster och utgifter enligt staten för budgetåret 1948/49 samt enligt förslaget till stat för budgetåret 1949/50.

	Inkomster.	
	1948/49	1949/50
A. <i>Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:</i>	Kronor	Kronor
1. Arméns delfond	18 872 000	19 614 000
2. Marinens delfond	6 898 000	6 746 000
3. Flygvapnets delfond	12 005 000	12 215 000
4. Befästningars delfond.....	6 030 000	7 337 000
Säger	43 805 000	45 912 000
B. <i>Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden:</i>		
1. Arméns delfond	2 200 000	1 610 000
2. Marinens delfond	700 000	655 000
3. Flygvapnets delfond	430 000	450 000
Säger	3 330 000	2 715 000
C. <i>Inkomster av övnings- och skjutfält:</i>		
1. Arméns delfond	—	1 100 000
2. Marinens delfond	—	25 000
3. Flygvapnets delfond	—	127 000
Säger	—	1 252 000
D. <i>Diverse inkomster:</i>		
1. Arméns delfond	404 000	103 000
2. Marinens delfond	750 000	750 000
3. Flygvapnets delfond	120 000	23 000
4. Befästningars delfond	1 000	1 000
Säger	1 275 000	877 000
Summa	48 410 000	50 756 000

Utgifter.

A. <i>Reparations- och underhållskostnader m. m.:</i>	Kronor	Kronor
1. Arméns delfond	9 842 000	11 012 000
2. Marinens delfond	3 328 000	3 356 000
3. Flygvapnets delfond	3 170 000	3 870 000
4. Befästningars delfond.....	3 600 000	3 600 000
Säger	19 940 000	21 838 000

B. Avsättning till värdepapperskonto:

1. Arméns delfond, <i>förslagsvis</i>	2 790 000	2 640 000
2. Marinens delfond, <i>förslagsvis</i>	830 000	895 000
3. Flygvapnets delfond, <i>förslagsvis</i>	3 120 000	3 010 000
4. Befästningars delfond, <i>förslagsvis</i>	1 000 000	1 200 000
	Säger	7 740 000
		7 745 000

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:

1. Arméns delfond, <i>förslagsvis</i>	1 074 000	975 000
2. Marinens delfond, <i>förslagsvis</i>	400 000	125 000
3. Flygvapnets delfond, <i>förslagsvis</i>	795 000	235 000
4. Befästningars delfond, <i>förslagsvis</i>	1 000	1 038 000
	Säger	2 270 000
		2 373 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Arméns delfond	7 770 000	7 800 000
2. Marinens delfond	3 790 000	3 800 000
3. Flygvapnets delfond	5 470 000	5 700 000
4. Befästningars delfond.....	1 430 000	1 500 000
	Säger	18 460 000
	Summa	18 800 000
		48 410 000
		50 756 000